

хімічних речовин, ще не розроблені, але були б дуже доречні для інтерпретації результатів біологічного моніторингу.

Ключові слова: біологічний моніторинг, нещасні випадки, пов'язані з впливом хімічних речовин, довкілля, величини для керування, професійний вплив

Велика Британія, Health and Safety Laboratory, Harpur Hill, Buxton, SK17 9JN, UK

Рівень працездатності, абсентеїзм і депресія у хворих з синдромом вигорання / Pranjic N, Males-Bilic L. Work ability index, absenteeism and depression among patients with burnout syndrome // *Mater Sociomed.* — 2014. — V. 26, № 4. — P. 249–252. — Англ.

Мета дослідження — оцінити зв'язок синдрому вигорання та депресії; синдрому вигорання та відсутності на роботі через хворобу; синдрому вигорання та показників працездатності у хворих, які страждають від стресу на роботі. *Матеріали та методи.* Контрольно-клінічне дослідження проводили в навчальному відділенні професійної патології та токсикології Центру первинної медичної допомоги в місті Тузлі в 2009–2014 роках. Дослідження охоплювало 140 пацієнтів, які знаходилися під впливом різних рівнів стресу на роботі. Крім інтерв'ю та вивчення анамнезів захворювань порівняно з профмаршрутом, фізичного огляду, усі працівники проходили діагностичне обстеження, включаючи анкетування для оцінювання впливу стресу на робочому місці та його дії на здоров'я й працездатність з використанням Шкали (Hamilton Rating Scale) для визначення депресії. Це стосувалося всіх працівників з підозрою на дистрес та синдром вигорання. Для дослідження використовували анкети для вимірювання інтенсивності вигорання (дві категорії були виключені з синдрому вигорання: ті, хто успішно перемагав стрес на робочому місці й іноді відчував стрес під час роботи, і інші, у яких проявлявся початковий або дуже високий синдром вигорання). Дослідницька група складалася з пацієнтів з синдромом категорії вигорання ($n = 88$). *Результати.* Анкету на визначення Індексу працездатності (Work Ability Index (WAI)) використовували для оцінювання характеристик лікарняних листів та прогнозних факторів згідно із сучасним індексом працездатності. Відсутність підтримки на роботі завдяки неналежним індивідуальним відносинам є найбільш загальним і поширеним фактором синдрому вигорання. Значна кількість пацієнтів з синдромом вигорання мала дуже сильну депресію — 49 % : 37 %; ті, що довгий час перебували на лікарняному, склали 53 % : 21 %; у деяких був дуже низький індекс WAI 51 % : 31 % порівняно з тими, хто тільки був експонований до стресу на роботі ($p = 0,001$). Автори встановили, що синдром вигорання є превісником розвитку депресії ($\beta = 0,312$, 95 % CI, 0,114–0,353, $p = 0,001$); відсутність на роботі ($\beta = 0,285$, 95 % CI, 0,093–0,334, $p = 0,001$), а зниження працездатності ($\beta = 0,413$, 95 % CI, 0,297–0,648). Усім пацієнтам, у яких встановлено синдром вигорання, була надана медична і немедична допомога для досягнення стабілізації здоров'я та позитивної робочої орієнтації, розумової реабілітації та ре-інтеграції на робочому місці. Процес охоплював серйозні екстрені міри в організації праці, які включали покращання робочого довкілля, комунікації та боротьби проти мобінгу (колективні або індивідуальні дії, спрямовані на дискредитацію співробітника на роботі від звичайного підсикування та підстави до прямого психологічного терору).

Ключові слова: зменшення індексу працездатності, лікарняний лист, стресори як фактори ризику на робочому місці

Боснія та Герцеговина, Department of Occupational Medicine, School of Medicine, University of Tuzla, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Вплив індивідуального та професійного стресу на рівень травматизму в молодих фізично активних людей: обстеження військового персоналу / Bedno S., Hauret K., Loring K., Kao T. C., Mallon T., Jones B. Effect of personal and occupational stress on injuries in a young physically active population: a survey of military personnel // *Mil Med.* — 2014. — V. 179, № 11. — P. 1311–1318. — Англ.

Мета дослідження — документально підтвердити фактори ризику стосовно травм або пошкоджень під час спортивних або інших занять, включаючи індивідуальний або професійний стрес серед діючого військового персоналу збройних сил, морського корпусу та військово-морського флоту. Загалом це становило 10 692 військових на квітень 2008 року згідно із Положенням з обстеження діючого контингенту Збройних сил (Status of Forces Survey of Active Duty Members). Дослідження включало запитання щодо демографії, індиві-